

BABA ZHENG ZHILONG (郑芝龙) VE OĞLU ZHENG CHENGGONG (郑成功)'UN ÇİN DENİZLERİNDEKİ FAALİYETLERİ*

ACTIVITIES OF FATHER ZHENG ZHILONG (郑芝龙) AND SON ZHENG CHENGGONG (郑成功) IN THE CHINA SEAS

Aslı Can DUMAN

Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Disiplinler arası Asya Çalışmaları Anabilim Dalı,
dmn.aslican@gmail.com

Feyza GÖREZ

Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları
Bölümü, Çin Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı,
fgorez@erciyes.edu.tr

Makale Bilgisi

Türü: Araştırma makalesi
Gönderildiği tarih: 24 Ağustos 2023
Kabul edildiği tarih: 1 Nisan 2024
Yayınlanma tarihi: 25 Haziran 2024

Article Info

Type: Research article
Date submitted: 24 August 2023
Date accepted: 1 April 2024
Date published: 25 June 2024

Anahtar Sözcükler

Çin; Denizcilik Tarihi; Zheng Zhilong;
Zheng Chenggong; Tayvan

Keywords

China; Maritime History; Zheng
Zhilong; Zheng Chenggong; Taiwan

DOI

10.33171/dtcfjournal.2024.64.1.24

Öz

Çin, denize ve okyanusa kıyısı olan bir yarımada ülkesidir. Coğrafi konumu itibarıyla denizcilik faaliyetleri Çin'de çok erken dönemlerde başlamıştır. Kıyılarındaki denizcilik faaliyetlerinin başlaması, Çin'i hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemiştir. Denizcilik faaliyetlerinin baskılandığı dönemlerde de kıyılar savunmasız kalmıştır. Bu zaman dilimlerinde Çin, bazen kıyılarını korumak için korsanlarla iş birliği yapmış bazen de deniz haydutlarının tacizlerine maruz kalmışlardır. Zheng Zhilong ve oğlu Zheng Chenggong da dönemsel değişikliklerle korsan ya da deniz haydudu olarak Çin denizcilik tarihinde önemli şahıslar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu makalenin konusu Zheng Zhilong ve Zheng Chenggong'un denizcilik faaliyetleri ve sonuçlarıdır. Çalışmada, 17. yüzyılın başlarında Ming Hanedanlığının çöküşü sırasında bir denizci ve tüccar olarak Zheng Zhilong'un Qing'e Hanedanlığına karşı direnişi incelenmiştir. Babasının izinden giderek denizciliği sürdürmüş olan Zheng Chenggong'un hem Çin hem Tayvan tarihi açısından önemi üzerinde durulmuş, Tayvan için mücadelesi ortaya koyulmuştur.

Zheng Zhilong ticari faaliyetlerine Japonya'da başlamış ve Mançu kuşatmalarında Ming'le birlikte direniş göstermek istese de bundan vazgeçip Qing tarafına geçmiş ancak yine Qing tarafından infaz edilmiştir. Oğlu Zheng Chenggong babasından kalan tüm filoları tam teşekküllü askeri bir güce çevirmiş, Ming'den yana saf tutmuş ancak Qing'e karşı mücadele edemeyerek Tayvan'a yerleşmiş ve deniz aşırı topraklarda büyük güç elde ederek Ming-Qing Hanedanlığı döneminde denizcilik tarihine büyük katkılar sunmuştur. Bu çalışmanın amacı tarihsel araştırma yöntemi kullanılarak birincil ve ikincil kaynakları inceleyerek dönem ve tarihi karakterleri anlamaya çalışmak, sonuç bölümünde baba-oğulun faaliyetlerini bağlamsal olarak yorumlamaktır.

Abstract

China is a peninsular country with a coast to the sea and the ocean. Due to its geographical location, maritime activities started very early in China. The start of maritime activities on its shores has affected China both positively and negatively. During the periods when maritime activities were suppressed, the coasts remained defenseless. During these periods, they sometimes cooperated with pirates to protect their shores and sometimes they were harassed by piracy. Zheng Zhilong and his son Zheng Chenggong also appear as important figures in Chinese maritime history as pirates or sea thieves with periodic changes.

The subject of this article is the effects of Zheng Zhilong and Zheng Chenggong on Chinese maritime history. The study examines the resistance of Zheng Zhilong, a prominent sailor and merchant, against the Qing during the collapse of the Ming Dynasty in the early 17th century. The importance of Zheng Chenggong, who continued the maritime following in his father's footsteps, in terms of both Chinese and Taiwanese history, was emphasized, and his struggle for Taiwan was revealed.

Zheng Zhilong started his commercial activities in Japan and although he wanted to resist with the Ming in the Manchu sieges, he gave up and went to the side of the Qing, but was again executed by the Qing. His son Zheng Chenggong turned all the fleets left from his father into a full-fledged military power, sided with the Ming, but could not fight against the Qing, he settled in Taiwan and gained great power in overseas lands, making great contributions to the maritime history of the Ming-Qing period. In this study, primary and secondary sources were examined using the historical research method, the period and historical characters were tried to be understood.

¹ Bu çalışma; Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi (BAP) tarafından SYL-2019-8619 kodlu, 8619 ID numaralı proje ile desteklenmiştir.

Giriş

Denizcilik faaliyetleri insanlık tarihi kadar eskidir. Antik çağlardan itibaren insanlar denizden gıda ihtiyaçlarını tedarik etmiş, ticaret yapmış ve deniz araçlarıyla kıtalar arası yolculuklar gerçekleştirmiştir. Denize ve okyanusa kıyısı olan ülkeler, engin suların kendilerine sağladığı avantajların yanı sıra dezavantajlara da sahiptirler. Kıyı şeridinde olan ülkeler binlerce yıldır çeşitli haydutluklara, sömürülere ve gasplara maruz kalmıştır. Kıyı bölgesi olan Lehui'den Annan sınırına kadar Fujian'de 5000 mil, Zhejiang'da 2000 mil ve Jiangnan'da 2000 mil, Shandong'da 1800 mil, Baodi üzerinden 1800 mil, Lulong'dan Liaodong'a, ve Yalu Nehri'ne 1300 milden fazla kıyı şeridine sahip olan Çin Halk Cumhuriyeti de tarih boyunca aktif denizcilik faaliyetlerinde bulunmuştur (Chen, 2021, s. 375-376). Günümüzde de ticari açıdan fayda sağlayan limanları, tarih boyunca doğu ve batının sömürgecilik faaliyetlerinden etkilenmiştir. Yarımada konumunda olan Çin'in denizcilik tarihi oldukça uzundur. Erken dönemlerden beri deniz haydutluğu faaliyetleriyle mücadele eden Çin'in, uyguladığı denizcilik faaliyetlerini yasaklama politikası da denizcilik tarihinde ön plana çıkar. Ming Hanedanlığı (明朝) (1368-1644) zamanında uygulanan yasaklar göze çarpmaktadır. Özellikle İmparator Yong Le (永乐)'nin ölümünden sonra uygulanan yasaklar ve bütün denizcilik kitaplarının yaktırılması resmi olarak hanedanlığın denizcilik faaliyetlerini bitirmiştir (Chen, 2021, s. 378). Çin'in denizlerden tamamen çekilmesi, kıyıları savunmasız bırakmış; deniz haydutlarının ve sömürge devletlerinin saldırılarına açık hale getirmiştir. Ming Hanedanlığının çöküşü ve Qing Hanedanlığının (清朝) (1636-1912) kuruluş sürecinde Çin denizlerinde birçok korsan ve deniz haydudu hüküm sürmüştür. Zheng (鄭) ailesi bu ailelerden biridir. Dönemin zengin denizcisi Li Dan (李旦)'dan kendisine kalan filoları (Kovar, 2013), daha da geliştirip büyüten Zheng Zhilong hem Çin kıyılarına hem de Malay Takımadalarına yelkenlileriyle egemen olmuştur. Hollandalılar, Ming Hanedanlığı toprağı olan Penghu (澎湖) adasını işgal ettiklerinde, Hollandalıların Tayvan adasına yerleşmesi için Ming ve Hollandalılar arasında yürütülen müzakerelerde aktif rol oynamıştır (John E. Wills, 1999, s. 88). Qing güçleri, Ming Hanedanlığı topraklarını istila etmeye başladığında önce Ming'i desteklese de savaşın gidişatına göre taraf değiştirip, Qing Hanedanlığı ile anlaşmayı seçmiştir (Holroyd, 2011, s. 14-15). Fakat kendisine verilen sözler tutulmamış aksine bir süre tutuklu kaldıktan sonra Pekin'de infaz edilmiştir (Dar, 2018, s. 56). Babasının yerine Zheng

Chenggong geçmiş (Wang, 2007, s. 7) ve babasından kalan tüm filoları tam teşekküllü askeri bir güce çevirip Ming'den yana taraf olmuştur. Ming adına Nanjing'i, Qing'den almak istemiş fakat yenilgiye uğrayarak güçlerini Fujian'e çekmiştir. Nanjing'de yenilmiş olmasına rağmen Zheng Chenggong denizlerde hala çok güçlüydü. Qing Hanedanlığı onunla denizlerde mücadele edebilecek kuvvetlere sahip olmadığı için farklı bir politika izleyip kıyı şeridi boyunca deniz ticaretini yasaklamış ve kıyı bölgelerinde yaşayan insanları farklı bölgelere göç ettirmiştir. Bu politikayla kaynakları sınırlanan Zheng Chenggong, kara olarak, kendisine Tayvan adasını seçmiştir. 1662 yılında (Chiu, 1967, s. 259) Tayvan'ı Hollandalıların elinden almasıyla Tayvan ilk kez Çinlilerin eline geçmiştir (Morris, 2004, s. 9).

Çalışmamızın konusu olan tarihi karakterler baba Zheng Zhilong'u, oğul Zheng Chenggong'u ve faaliyetlerini analiz edebilmek için tarihsel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada birincil ve ikincil kaynaklar kullanılmıştır. Çalışılan dönemin tarihi klasiği Qing Shi Gao'dan (清史稿) faydalanılmıştır. Bu çalışmadaki araştırma sorumuz; "Güçlü bir denizci olan Zheng Zhilong'un Ming Hanedanlığına yönelik düşünceleri, şartlara göre belirlediği korsanlık/deniz haydutluğu faaliyetleri, oğlu Zheng Chenggong'un denizcilik kariyerine ya da başarılarına etki etmiş midir?" şeklinde olmuş, bu sebeple sonuç bölümünde baba-oğul bağıntısı ile Zheng Zhilong ve Zheng Chenggong'un denizcilik faaliyetleri değerlendirilmiştir. Çalışma Çin denizlik tarihinde yer alan bir baba-oğul hikayesi üzerinden şekillense de henüz alanda değinilmemiş Çin-Tayvan tarihinin üzerine bir çalışmanın girişi niteliğindedir.

Bu bölümde ayrıca çalışmada kullanılan kavramları da açıklamak faydalı olacaktır. Tarih boyunca süregelen deniz haydutlarının faaliyetlerini diğer şiddet olaylarından ayırmak zor olabilmektedir. Bu ayrımı Topal (2010) şu şekilde açıklamıştır; özellikle nitelikleri ve işledikleri suçlar göz önüne alındığında "korsanlık" ve "deniz haydutluğu" arasında karışıklıklar yaşanmıştır. Bir devletin müsaadesi altında özel kişilerce donatılmış gemiyle, düşman gemilerine ve topraklarına saldırmaya korsanlık; saldıran kişiler de korsan olarak adlandırılır. Deniz ticaretinin yoğun olduğu fakat otoritenin zayıfladığı deniz alanlarında sıklıkla görülen, herhangi bir hukuki dayanağa sahip olmaksızın gemilerde yağma faaliyetlerinde bulunan kişilere haydut ve bu sektöre de deniz haydutluğu adı verilmektedir. Korsanlık 1856 tarihli Paris Beyannamesi ile yasaklanmıştır. Günümüzde de devam eden ve deniz taşımacılığını tehdit eden şiddet hareketleri ise günlük kullanımda ve basın yayın organlarında ifade edinilenin aksine korsanlık değil, deniz haydutluğudur (Topal, s. 101-104).

MİNG VE QİNG HANEDANLIĞI DÖNEMİNDE ÇİN DENİZLERİNİN GENEL DURUMU

Moğol Yuan Hanedanlığının (元朝) (1280-1368) çöküşünün ardından Ming Hanedanlığının kurulmasıyla Çin sularında da değişimler yaşanmıştır. Özel deniz ticareti, 1371 yılında uygulanan *Deniz Yasaklama Politikası*'yla ¹ büyük darbe almıştır. Hanedanlık boyunca zaman zaman uygulanan, iptal edilip geri getirilen deniz yasaklarına rağmen deniz ticareti büyük ölçüde, yetkililerin haydutluk veya kaçakçılık olarak gördüğü "yasadışı" ticaret biçiminde gelişmiştir (Schottenhammer, 2017, s. 202). Zaman zaman uygulanan kısıtlayıcı politikalara rağmen Ming Hanedanlığı döneminde Amiral Zheng He (郑和) Güneydoğu ve Güney Asya'ya yedi seyahat gerçekleştirmiştir.

Ming Hanedanlığı ticareti, haraç sistemi² aracılığıyla yönetiyordu. İmparatorluk tarafından izin verilen bu ticaret, deniz yasağı ile birleştirilmiştir (Koshimura, 2018, s. 227). İlk Ming İmparatoru Hongwu (洪武), denizaşırı ticareti baskı altında tutarak ve haraç sistemini yeniden yapılandırarak geleneksel Çin değerlerini geri getirdiğine inanırken, üçüncü İmparator Yong Le, düzensiz kıyı faaliyetlerini durdurmak, deniz trafiğinde devlet gücünü göstermek ve denizlerde Çin hegemonyasını kurmak için Amiral Zheng He'yı deniz seyahatlerine ve keşiflere göndermiştir (Teo, 2012, s. 8).

Zheng He, Yunnan (云南)'da Müslüman bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. 1381'de Ming ordusu Yunnan'ı işgal ettiğinde on bir yaşındaki Zheng He esir alındı. Genç savaş esiri hadım edildi ve Prens Yan Zhu Di (燕朱帝)'nin sarayına hizmetkar olarak verildi. Prens Zhu Di 1399 yılında, yeğeni olan İmparator Jianwen (建文帝)'a karşı ayaklandı ve üç yıl sonra İmparator Yong Le olarak tahta çıktı. Zheng He da, taht savaşında Yong Le'dan yana olmuştu (Wei, 2014, s. 26).

¹ 海禁政策 Haijin Zhengce. Ming Hanedanlığı hükümeti tarafından 14. yüzyılda denizcilik faaliyetlerine uygulanan bir dizi kısıtlayıcı politika. İlk Ming Hükümeti tarafından başlatılan yasak 1371'den 1567'ye kadar yaklaşık 200 yıl sürdü (Schottenhammer, 2017, s. 202).

² Tarihsel süreçte, Çin kendinden zayıf devletlerle, hiyerarşiye dayalı bir ilişki kurmuştur. Çin'in üstünlüğünü kabul ederek, Çin'e bağlılığını beyan eden devletler "haraçgüzar (朝贡)" adlandırılmıştır. Bu adlandırma, haraç adı altında düzenli olarak vergi veya değerli hediyeler gönderen devletler için kullanılmıştır. Çin manevi üstünlüğünü kabul eden haraçgüzar devletlere nakdi ve askerî olarak yardım etmeyi taahhüt eder. Bu sistem çerçevesinde devletler Çin'e değerli hediyeler getirir ve Çin'in üstünlüğünün simgesi olarak, kendi hediyelerinden daha değerli hediyeler ile geri dönerlerdi (Bayram ve Emiroğlu, 2020, s. 31-32).

Seferlerin neden başladığına dair çeşitli fikirler ortaya atılmaktadır. Taht mücadelesi sırasında kaybolan eski imparator Jianwei'in bulunması için deniz aşırı seferlere çıkıldığı ileri sürülen iddialar arasındadır. Ancak, Çin'in askeri gücünü sergilemek, yeni imparatorun siyasi nüfuzunu genişletmek, Orta Asya'da yükselen Timur İmparatorluğu'na karşı ticaret fırsatları ve stratejik müttefikleri aramak, barış ve uyum içinde uluslararası düzeni kolaylaştırmak ve İmparator Yong Le'nın meşruiyetinin yabancı devletlerce onaylanmasını sağlamak daha akılcı fikirlerdir (Wei, 2014, s. 26). Zheng He askeri yeteneği, klasikler konusundaki bilgisi, stratejist ve olgun kişiliği sayesinde, imparator tarafından donanmanın başına atandı. Sırasıyla 1405, 1407, 1409, 1413, 1417, 1421 yıllarında yedi seyahat gerçekleştirdi. Ortalama 300 gemi ve 27.000 mürettebat ile gerçekleştirilen bu seferlerde birçok ülke ziyaret edilmiş ve imparatorluğa çeşitli ülkelerden pek çok elçi getirilmiştir. Getirilen elçiler büyük bir misafirperverlikle ağırlanmış ve değerli hediyeler eşliğinde yolcu edilmişlerdir. Çalışmamız açısından 1405 yılında gerçekleştirilen ilk sefer oldukça önemlidir. Seferin dönüş güzergahında, Zheng He'nın donanması, Malakka Boğazı'nda yelken açan ve ticaret yolları için tehdit oluşturan Çinli korsan Chen Zuyi (陈祖义)'nin grubu ile karşılaşmıştır. Zheng He'nın güçlü donanması korsanları yenmiş ve sığınaklarını yok etmiştir. Korsan grubunun lideri Chen yakalanıp Nanjing'e götürülerek idam edilmiştir. Zheng He'nın bu askeri operasyonu Güney Çin Denizi'nden Hint Okyanusu'na geçiş yolunun temizlemesi açısından oldukça önemlidir (Wei, 2014, s. 28).

Yedinci seyahatle birlikte, Çin'in denizlerdeki son yelkenlileri de inmiştir. Zheng He'nın devasa filosu bakımsızlık nedeniyle çürümüştür. Seyahatlere yapılan harcamaların israf olarak kabul görüldüğü Konfüçyüsçü geleneklere göre zaten bu seyahatlere çıkmak yanlıştı. Bu düşünceyle, 1433 yılında tüm deniz seyahat defterleri yakılmıştır (Ceylan, 2016, s. 38). Bununla birlikte Çin gemilerinin kıyı sularının dışına çıkması ve insanların yurtdışı seyahatleri yasaklanmıştır, imparatorluk tersaneleri, kısa süre içerisinde okyanus aşırı giden büyük gemiler yapma işlevini kaybetmiş ve gemi inşa planları ortadan yok olmuştur. Zheng He'nın muazzam seyahatleri bile unutulmaya yüz tutmuştur (Roberts, 2017, s. 17). Batılı uzmanlara göre seferlerden vazgeçilmiş olması ve uygulanan yasaklar Çin'in denizcilik faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir. Çin'in denizlerdeki hakimiyeti kaybetmiş olması, gelecek yüzyıllarda Avrupalı devletlerin bölgedeki kolonizasyon faaliyetlerini kolaylaştıracaktır (Yolaç, 2016, s. 176).

Çin'in denizlerden çekilmesi, Çin kıyı şeridini, Wokou (倭寇) olarak adlandırılan deniz haydutlarının tacizine açık hale getirmiştir. Çince'de "Japon deniz haydutları" veya "cüce haydutlar" olarak tercüme edilen Wokou, Çin ve Kore kıyılarını taciz eden, yağmalayan bir deniz haydudu grubuydu (馬光, 2020, s. 263). Orijinalinde Japonya'dan gelmelerine rağmen aralarında nadiren Japon deniz haydudu bulunmakla birlikte Portekizlilerin bile bulunduğu çok kültürlü bir grup olarak bilinirdi. Çin'in kıyı bölgelerine saldıran Wokou'nun, Ming dönemindeki varlığı 1368-1644 yılları arasına denk gelir. Tacizlere neden olan sebepler arasında Çin'in Japonya'ya uyguladığı deniz ambargoları da gösterilebilir (Lancaster, 2014, s. 39).

Hanedanlık boyunca uygulanan yasaklar nedeniyle deniz ticareti yasa dışı yollarla yürütülmüştür. (Schottenhammer, 2017, s. 202) Ming Hükümeti, 1567'den sonra, önceki deniz yasaklarını kısmen esnetmesine rağmen 1572, 1592, 1626, 1628 ve 1639 yıllarında katı yasakları yeniden gündeme getirmesiyle, deniz aşırı ticarete kısıtlamalar ve engeller yaşanmaya devam etmiştir. Geçmişte olduğu gibi, yasal olarak ticaret yapma imkânı olmayan tüccarlar ve denizciler, haydutluğa ve kaçakçılığa yönelmişlerdir (Calanca, 2010, s. 94).

1620'lerde ve 1630'larda Mançuların kuzeydoğu sınırındaki saldırıları, Ming egemenliğine meydan okurken, Ming Hanedanlığının ileri deniz sahalarına yerleştirdiği gemi ve birlik güçleri azalmış ve sonuç olarak, silahlı kuvvetlerin dayanamayacağı güçteki haydutlar kıyıları, adaları ve koyları işgal etmiştir. Bu olayla birlikte, tüm sistem çökmüş, yeni Mançu yöneticileri haydutluğu durdurmak için 1660'larda sert bir kıyı tahliye politikası başlatmıştır (Calanca, 2010, s. 94).

Çin kıyıları, Qing hükümetinin kurulmasıyla biraz rahat nefes almış olsa da kaderi değişmemiştir. Ming ve Qing dönemi, "Çin'de deniz haydutluğunun altın çağı" olarak kabul edilir. Connolly ve Antony'e göre 1522-1810 yılları arasında, Çin'deki deniz haydutluğu, dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş eşsiz bir büyüme yaşamıştır. Qing Hanedanlığı da Ming Hanedanlığı gibi haydutluk faaliyetleriyle mücadele etmek için kıyı savunma ve baskılama stratejileri uygulamak zorunda kalmıştır (Connolly ve Antony, 2017, s. 44).

DENİZCİ BABA OĞUL: ZHENG ZHILONG VE ZHENG CHENGGONG

Zheng Zhilong 1604'te Fujian (福建)'de bir balıkçı kasabasında doğmuştur. Yetişkinliğe eriştiğinde daha iyi bir hayat hayaliyle Makao'ya gitmiştir. Orada vaftiz edilerek Portekiz Katolik Kilisesi'ne kabul edilmiş ve kendisine Hıristiyan bir isim olan

Jaspar verilmiştir. Batı literatüründe Nicolas Iquan olarak da bilinir. Zhilong Portekizlilerin yardımıyla, Uzak Doğu'daki Avrupalı tüccarların ortak dil olarak kullandığı Lusitanian'ı öğrenmiştir. Zhilong, bir süre sonra Japonya, Nagazaki'ye geçmiştir. Burada Quanzhou'dan gelen ve zengin bir tüccar olan Li Dan (?-1625) ile tanışmıştır. Yetkinliği ve işine olan bağlılığı sayesinde Li Dan'ın güvenini kolaylıkla kazanmıştır. Sonunda, Li Dan'ın Japonya ve Malay Takımadalarındaki ülkelerle olan ticari anlaşmalarını yürütme sorumluluğu kendisine verilmiştir. Japonya'da Tagawa ailesinden Tagawa Matsu ile evlenmiş ve ilk çocukları Zheng Chenggong dünyaya gelmiştir (Kovar, 2013). Zheng Chenggong, batı literatüründe Koxinga olarak da geçer (Croizier, 1977, s. 11).

1620'lerde Fujian'in önde gelen deniz haydutlarından biri olan Yan Siqi(颜思齐), meşru bir tüccar gibi görünse de aslında ticareti, korsan/deniz haydudu çetelerinin faaliyetleriyle birleştirerek Malay Takımadalarındaki en güçlü örgüt olan Yan grubunun ortaya çıkmasını sağlamıştır. (Dar, 2018, s. 55). Li Dan'ın ölümünden sonra Zheng Zhilong, Li Dan'ın deniz ticaretindeki tüm filolarını devralmıştır. Japonların okyanus ticareti yasağını uygulamasının sonucu olarak Yan Siqi'ye katılmıştır. Zheng Zhilong zamanla, Malay Takımadalarında korkulan bir haydut haline gelse de en saygın denizcilerden biri olmuştur. Zenginleri soyup ve ganimetleri fakirlere dağıtmak adına kendi yöntemlerini uyguladığı için Robin Hood tarzı suçlu olarak tanımlanmıştır. Zhilong'un haydut çetesi daha sonra, güç üstlerini Xiamen (厦门) ve Jinmen (金門) adalarında inşa ederek ticaret faaliyetlerini Fujian'ın güney eyaletinde yoğunlaştırmıştır. Bu adalar, Japonya'dan Malakka Boğazı'na kadar Doğu Asya ve Malay Takımadaları boyunca ticaret yolları için uçbirimler olarak hizmet etmiştir. Mançu işgalcilerinin Ming Hanedanlığına gerçekleştirdiği darbe sonucu bu üstlerin ömrü kısa süreli olmuştur. Ming hanedanının çöküşü ile Qing hanedanının kurulması ve 1626'da Yan Siqi'nin ölümü arasındaki ara dönemde Zheng Zhilong, Güney Denizi'ndeki Japonya, Malay Takımadaları ve hatta Portekiz, İspanyol ve Hollanda kolonileriyle yapılan ticaretin neredeyse tamamını kontrol etmeyi başarmıştır (Dar, 2018, s. 55). Döneminin en zengin adamlarından biri olmuştur. Qing Hanedanlığı, Ming topraklarını istila etmeye başladığında sadık Ming direnişçilerinin arkasında durmuştur. Fakat savaşçılarının örgütsüz ve niteliksiz bir şekilde yürüttükleri mücadele kısa süre sonra, işgal durdurulacaksa hem gerekli savaşın hem de finansman yükünün Zhilong'un örgütünün üzerine alması gerektiği gerçeğini ortaya koymuştur. Zhilong kaybetme riskini göze alamadığı için Qing Hanedanı ile anlaşma yoluna gitmiştir. 1646 yılında Qing Hükümetinin Çin'deki

egemenliğini sağlamlaştırıp, Zheng Zhilong'un ticari imparatorluğunu işletmeye devam etmesine izin verileceği sözünü aldıktan sonra Qing ordularına teslim olmayı seçmiştir (Holroyd, 2011, s. 14-15).

Zheng ailesinin deniz ticareti faaliyetlerinin büyümesi Qing Hanedanlığı için tehdit olarak algılanmaya başlanmıştır. Çin'in haraç sistemine dayalı uluslararası ilişkilerini sarsıyor gibi görülüyordu. Çin, yalnızca kendi vergi sistemi dahilinde ticaret yapılabileceği inancına sahipti. Bunun üzerine 1646'da Fuzhou(福州)'da bulunan ve sözde Fujian ve Guangdong(广东)'un Genel Valisi olarak atanması gereken Zheng Zhilong tutuklanıp hapsedilmiş, 1662 yılında (Holroyd, 2011, s. 15) Qing Hanedanı tarafından Pekin'de infaz edilmiştir (Dar, 2018, s. 56).

Zheng Zhilong'un ölümünün ardından en büyük oğlu Zheng Chenggong ailenin yeni lideri olarak babasının yerini almıştır. 1624'te Hirado'da doğan Zheng Chenggong babasının Fujian'deki ailesine katılmak için altı yaşında Japonya'dan ayrılmış, Tokugawa Şogunları'nın (1603-1867) çağrılarına rağmen Japonya'ya geri dönmemiştir (Wang, 2007, s. 7). Çin'e geldiğinde Ming hükümetinin kamu hizmetinde bir kariyere hazırlanmak sebebiyle klasik Konfüçyüsçü bir eğitim alması için Ming'in başkenti Nanjing'e getirilmiştir (Vickers, 2021, s. 158). Pekin'in düşüşü ve ardından gelen Mançu istilası, Zheng Chenggong'un memur olma ihtimaline de son vermiştir. Bunun üzerine, babasının Ming'e sadık birkaç grubu destekleme girişimlerine dahil olmuştur. Zheng Zhilong teslim olduğunda, Zheng Chenggong, babasının örgütünün askeri şubesinde önemli bir komutandır, Ming Hanedanı tarafından kendisine "başarı" anlamına gelen "Chenggong" ismi burada verilmiştir (Wang, 2007, s. 7). Zheng Chenggong'un Ming Hanedanlığına gerçekten sadık olup olmadığı ya da babasının başına gelenlerden ders çıkarıp çıkarmadığı bilinmez fakat Zheng Chenggong, Qing Hanedanlığının teslim ol çağrılarına rağmen kararlı bir direniş göstermeyi seçmiştir (Holroyd, 2011, s. 15-16).

Zheng Chenggong, Qing ile kanlı ve uzun bir savaş için ailesinin ticaret organizasyonundan elde ettiği kârı yeni bir ordu ve donanma kurmak için kullanmıştır. Babasının, deniz ticareti yapanları ve zayıf Ming devriye gemilerini Çin ve Tayvan çevresindeki kıyı sularında boyun eğdirmek için tasarlamış olduğu donanmasını hem karada hem de denizde tam teşekküllü bir askeri güce dönüştürmüştür (Holroyd, 2011, s. 17). 1645 yılında Qing Hanedanı Nanjing (南京)'i işgal edince Chenggong Fujian'e geçmiştir. Guangdong, Fujian, Zhejiang (浙江) adaları ve sahil yerleşimleri arasında çalışmıştır. O dönemde Qing Hanedanlığı, sularda Zheng Chenggong ile mücadele edecek yeterli donanıma sahip değildi. Denizlerde

başarılı olan Chenggong bunun cesaretiyle Nanjing'i, Ming Hanedanlığı adına geri almak için harekete geçmiştir.

Nanjing, Fujian'in kuzeyinde aşağı Yangzi Nehri'nin yanında ve Güney Ming'in başkentiydi. Zheng Chenggong, Yangzi Nehri'nde yelkenlilerini açmıştı. Qing Hanedanına karşı oldukça cömert davrandığı kayıtlara geçen Chenggong, onların da savaşa hazırlanması için zaman vermiştir. Yıllarca süren hazırlıktan sonra 1658 yılında savaş başlamış ancak Chenggong'un komutadaki hataları nedeniyle yıkıcı bir başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Wang, 2007). Bu savaş Zheng Chenggong'un, sağ kalan donanmasıyla birlikte Fujian'a geri çekilmesiyle sonuçlanmıştır.

1660 yılında İmparator Shunzhi (順治), Zheng Chenggong'un peşinden bir donanma göndermiş, fakat başarılı olamamıştır. Zheng Chenggong hâla denizlerin hâkimidir. Bu dönemde Qing Hanedanlığı yeni yaptırımlar uygulayarak Chenggong'un kaynaklarını sınırlandırmayı başarmıştır. Tüm kıyı şeridi yasaklı bölge ilan edilmiş, sahile 50 kilometre yakında bulunan köyleri, yerleşim yerlerini, ekin alanlarını ve balıkçı limanlarını kullanıma kapatmışlardır. Burada yaşayan halk başka yerleşim birimlerine göç ettirilerek, kıyı ticareti tamamen bitirilmiştir (Keay, 2008, s. 424-425).

Qing Hanedanlığının benimsediği bu politika nedeniyle, 1661 yılında anakaradan Tayvan'a ilk büyük göçler gerçekleşmiştir. Tayvan'a göçenlerin arasında birlikleriyle birlikte Zheng Chenggong da yer alıyordu (Keay, 2008, s. 425). Tayvan, Fujian açıklarında bulunan bir adadır ve orda Tayvan yerlileri ile birlikte daha sonra adayı kolonileştirme amacıyla gelen kıvıllı saçlı Hollandalılar yaşıyordu. Zamanında Zheng Zhilong ve Yan Siqi, haydutluk faaliyetlerini bu adada gerçekleştirmişlerdir. (清史稿-列传十一 (Qing Shi Gao-Lie Zhuan Shi Yi))

ZHENG CHENGGONG'UN TAYVAN'A ÇIKIŞI

Hollandalılar, Çin kıyılarında, 1604 dolaylarında bugün Tayvan'a bağlı olan Penghu takımadalarında görülmüşlerdi. 1622 yılında büyük bir yenilgiye uğradıkları Makao'dan geri dönerken Penghu adalarından birini işgal etmişlerdir. Bölgede ticaret yapmalarına izin vermeleri için Ming İmparatorluğunu taciz etmişler, Çinli esirleri kendi kalelerinde çalıştırmışlardır (John E. Wills, 1999, s. 88). Hollanda ablukaları ve Hollandalıların Ming Hanedanlığının yelkenlilerine yönelik saldırıları, Ming hükümetinin tepkisini çekmiştir. Hollandalıların denizdeki yağmalarıyla başa çıkma girişiminde bulunan Ming, yağmalanacak başka yelkenli kalmadığını öğrendiklerinde

bölgeden ayrılmaları umuduyla, tüm deniz ticaretini yasaklamıştır. Ancak bu geri çekilme politikası, yalnızca durumu daha da kötüleştirmiş ve Çin kıyılarındaki korsan/deniz haydudu faaliyetlerini artırmıştır. Ming Hanedanlığı büyük bir donanma toplamış ve imparatorluk toprağı olan Penghu'daki Hollanda kalesini kuşatmışlardır (Heylen, 2010, s. 14).

Halihazırda Hollandalılar ile ticari ilişkileri bulunan Li Dan'dan, her iki taraf da aracılık yapmasını istedi. Yürütülen müzakereler sayesinde Hollandalılar Penghu'dan çekilip Tayvan'a taşınmayı kabul etti (Andrade, 2008, s. 13). Dil yeteneğıyle öne çıkan Zheng Zhilong da görüşmelerde yer almıştı (Lu, 2020, s. 69). Bu arada Li Dan ve Yan Siqi'nin ölümü ardından açık denizler her iki denizciyle de çalışmış olan Zheng Zhilong'a kalmıştı (Andrade, 2008, s. 13).

Hollandalılar, Çin ve Japonya ile ticaret yapmak, düşmanlarına ve zorbalık yapmak istedikleri herkese savaş açabilmek adına bir üs alanı seçmek için bölgeye gelmişlerdi. Onların seçimi Penghu'ydu fakat zaman içinde Tayvan amaçlarına daha çok hizmet eder hale gelmişti. Başta sorun olarak gördükleri Çinliler ve yerliler daha sonra gelir kaynağı haline gelmişlerdi (John E. Wills, 1999, s. 88). Hollandalılar, Tayvan'daki ilk karargahlarını, bugünkü Tainan yakınında, bir körfez oluşturan uzun ve dar bir yarımada üzerine inşa ettiler (Andrade, 2006, s. 435). Ertesi yıl körfezin ana kara tarafında yerlilerden bir alan satın aldılar. 1630'larda kumsalın üzerine muhteşem bir taş kale olan Casteel Zeelandia'yı inşa ettiler ve anakarada daha küçük bir tuğla kale olan Provintia'yı inşa ettiler (John E. Wills, 1999, s. 88).

Hollandalıların Tayvan'ı kolonileştirmesi aslında otorite eksikliğinden yararlanmasıyla gerçekleşmişti. Dönemin büyük Doğu Asya güçleri denizaşırı koloniler açmakla ilgilenmiyordu. Çin denizaşırı yayılmak yerine karadan ilerlemeyi tercih ediyordu. Japonya ise erken modern dönemde denizaşırı yayılma eğilimleri gösterse de sonunda bu politikalarını kısıtladı ve böylece açık sular Avrupalılara açık hale geldi (Andrade, 2006, s. 432). Çinli ve Japon tüccarlar açısından Tayvan, ticari faaliyetlerin gerçekleştiğı bir buluşma platformuydu. Hollandalılar onların rakipleri haline gelmişti ve çatışma potansiyelleri de yüksekti fakat dönemin şartlarında Hollandalıların getireceğı yeni sermaye ile tüm ticaret kollarının canlanması hedeflenmişti (John E. Wills, 1999, s. 89).

Hollanda yönetimi döneminde (1624-62), Hollanda Doğu Hindistan Şirketi, Şirketin ticari hedeflerine ulaşmak için Tayvan'da tarımı teşvik etti. Aborjinler hala ilkel tarımla uğraşırken, Şirket Çinli köylüleri adaya taşınmaya teşvik etti. Şirket, tarlalarını "Kraliyet arazisi" olarak işleyen Çinli köylülere toprak, para ve sığır gibi

olanaklar sağladı. Kısmen Şirketin teşviği ve kısmen de hanedan geçişi sırasında Çin'de yaşanan karışıklık nedeniyle birçok kişi Tayvan'a göç etti (Ts'ui-jung, 1998, s. 3-4).

Adanın nüfusu arttıkça Hollandalıların da gelirleri artıyordu. Ancak Hollandalı askerlerin geceleri Çinlileri evlerinde taciz etmesi, kendi kapılarının önünde onları dövmesi, küçük çaplı hırsızlıklar ve gasp yapmaları, Çinli kadınların evlerine zorla girmesi bölge sakinlerinde nefrete neden oluyordu. 1950 yılında şeker üreticileri aşırı üretim yapıp işçi kıtlığından şikâyet ederken ertesi yıl az miktarda üretim yapıp tarlada çalışan insanları işsiz bıraktı (John E. Wills, 1999, s. 94). 1652 yazında Çinli bir çiftçi olan Guo Huaiyi (郭懷一), Hollanda yönetimine karşı beş bin Çinli köylüden oluşan birlik örgütledi. Hasat bıçakları ve ev yapımı bambu mızraklarla kuşanmış olarak, şirketin Saccam'daki konutuna saldırdılar ve "*Hollandalı köpekleri öldürün, öldürün!*" diye bağırdılar. Bölük askerleri ve altı yüz yerli müttefiki isyancıları bozguna uğrattı ve yaklaşık dört bin kişiyi katletti. Guo Huaiyi'yi öldüren ve kafasını Hollandalılara teslim eden bir yerliydi. Guo Huaiyi'nin başı Çinlileri korkutmak ve isyancılara karşı kazanılan zaferin bir sembolü olarak bir kazığa geçirilerek sergilendi. İsyan başarısız olmuştu ancak iyi organize olan en az beş bin taraftarıyla, Tayvan'da yaşayan tüm Çinlilerin yaklaşık yüzde 30'unu kapsıyordu (Andrade, 2006, s. 455).

Tayvan valisi Frederick Coyet, Zheng Chenggong'un, Hollandalıları sınır dışı edip Tayvan'a sığınmayı planladığına dair birçok söylentiye bildirmiş, ancak yetkililer bu durumu önemsememişlerdi (John E. Wills, 1999, s. 95). Kimi kaynaklarda bu söylentilerin 1646 yılında başladığı söylenir. 1651'de Taoyuan'daki Hollandalı yetkililer, babası Zheng Zhilong'un zamanından beri Zheng ailesinin Jakarta, Wancan'daki Çinli balıkçılara yıllık vergi koyduğunu ve ödemezlerse Çin'deki ailelerine zarar vermekle tehdit ettiğini öğrenmişlerdi. Hollandalı yetkililerin gözünde, böyle bir "gelenek" yalnızca Çinli sakinlerine uygulanan bir şantaj değil, aynı zamanda Şirketin ada üzerindeki egemenliğine karşı ciddi bir suçtu. Hollandalı yetkililer, Zheng'in Formosa'daki³ etkisinin, doğrudan bir kanıt olmamasına rağmen, Çinli isyanını teşvik ettiğini varsaymışlardı (Chiu, 1967, s. 260).

30 Nisan 1661'de Casteel Zeelandia açıklarında, 25.000'den fazla adam taşıyan, yüzlerce gemiden oluşan devasa bir filo görüldü; bu Zheng Chenggong'un filosuydu. Karaya, Guo Huaiyi isyancılarının biçildiği tarlaların yakınında ayak basan Zheng, adada yaşayan Çinliler tarafından bir kurtarıcı olarak karşılanmıştır. Hollandalılar

³ Hollandalıların, Tayvan'da kurduğu devletin adı.

hazırlıklı değillerdi zaten onlara göre Luermen (鹿耳门)'daki⁴ su sığ ve geçilmezdi (清史稿-列传十一 (Qing Shi Gao-Lie Zhuan Shi Yi)). Ancak bekledikleri gibi olmadı.

Zheng Chenggong adaya çıktığında Hollandalılara çağrıda bulunmuştur. Klasik Çin kaynaklarında verilen çağrı şu şekildedir; “*Toprak benim, o halde onu bana geri verin; mallarınız size iade edilecektir*” (清史稿-列传十一 (Qing Shi Gao-Lie Zhuan Shi Yi)). Ancak Rubinstein’in Tayvan Tarihi kitabında verilen bölümde şu şekilde yer verilmiştir; “*Babam Iquan (Zheng Zhilong) bu toprağı Hollandalılara ödünç verdi; şimdi onu geri almaya geldim. Ve artık benim toprağımu işgal etmeniz size yakışmadığına göre, ondan vazgeçin, ben de sizi yüksek derecelere yükselteyim ve sizlerin, eşlerinizin ve çocuklarınızın canlarını bağışlayayım*” (John E. Wills, 1999, s. 95). Her iki biçimde de Zheng Chenggong’un sözleri gayet nettir ve ne istediğı bellidir.

Provintia Kalesi 4 Mayıs 1661'de düşen ilk kale olduktan sonra, Zheng Chenggong Formosa'yı işgal etmeye başlamıştır. 24 Haziran'a kadar Batavya'daki Yüksek Hükümet fetih haberini almıştı. (Chiu, 1967, s. 259). Zheng Chenggong birkaç hafta içinde Casteel Zeelandia dışında her yeri kontrol altına aldı. Bazı takviye kuvvetleri geldi ve kaleye girmeyi başardılar, ancak Zheng güçlerini, surların altındaki kasabanın dışına bile çıkaramamışlardır. 25 Ocak 1662'de Zheng kuvvetleri, kalenin duvarlarına hâkim olan bir kumul üzerinde küçük bir tabyayı ele geçirmişti (John E. Wills, 1999, s. 95). Hollanda Valisi Frederik Coyett, dokuz aylık bir kuşatmanın ardından 9 Şubat 1662'de Zeelandia Kalesi'ni Zheng Chenggong'a teslim etmek zorunda kalmıştı (Chiu, 1967, s. 259). Çin kayıtlarında ise bu süre yaklaşık yedi aydır (清史稿-列传十一 (Qing Shi Gao-Lie Zhuan Shi Yi)).

Hollanda şirketinin merkezi Batavia'yı tehlikeye karşı uyarmaya çalışan Coyet, yenilginin sorumlusu olarak ilan edildi. 17. yüzyılda Avrupalılar, Avrupa'nın dışında fethedilmeyi değil fethetmeyi umuyorlardı. Büyük yenilginin haberi Avrupa'ya yayıldı ve Zheng Chenggong'un ismi birkaç yıl içinde birçok Avrupa diline çevrildi (John E. Wills, 1999, s. 95).

Zheng Chenggong'un Tayvan'ı almasıyla, Tayvan'ın ilk kez Çinli bir hükümdarı olmuştur. Qing'e karşı direnen eski Ming müttefiklerden bazıları, Zheng Chenggong'un kaybedilen mücadeleye sırtını döndüğünü düşünmüşlerdir (John E.

⁴ Luermen, Tayvan Adası'nın güneybatı kumsalında, Büyük Körfez'e giriş ve çıkış açısından önemli bir limandır. <https://baike.baidu.com/item/%E9%B9%BF%E8%80%B3%E9%97%A8/929647>

Wills, 1999, s. 95). Diğer taraftan Zheng Chenggong, Qing kaynaklarında, *deniz haydudu* nitelendirmesiyle kayıtlara geçmiştir (清史稿-列传二百七十四 (Qing Shi Gao-Liezhuan Er Bai Qi Shi Si)).

Zheng Chenggong, Ming Hanedanı tarafından yetkilendirme kabul etmemiştir ancak Tayvan'ı "*Doğu Başkenti*" olarak adlandırmıştır (清史稿-列传十一 (Qing Shi Gao-Lie Zhuan Shi Yi)), adada yasalar çıkarmış, kurumlara resmi yetkililer atanmış, okulları geliştirmiştir. Zheng Chenggong adanın fethinden sadece dört ay sonra ölmüştür. Zheng Chenggong'un yerine oğlu Zheng Jing (郑经) geçmiştir ve yaklaşık yirmi yıllık bir Zheng sülalesi yönetimi başlamıştır (Morris, 2004, s. 9). Zheng Jing'in 1683 yılında ölmüştür. Önceden Zheng ailesine hizmet etmiş başarılı komutan Shi Lang, Qing filosunun başına geçerek, Tayvan Boğazı'ndaki rakiplerini yok etti (Po, 2017, s. 1). Jing'in genç varisi Zheng Keshuang adına iktidara gelen oligarşi, savaşma iradesini kaybederek teslim oldu. Tayvan Qing Hanedanlığı yönetimi altına girdi (Hang, 2013, s. 1).

Tayvan'ın, her zaman Çin'in bir parçası olduğu efsanesine rağmen, Tayvan'ı ilk kez Çinlilerin eline Zheng Chenggong teslim etmiştir (Morris, 2004, s. 9). Bu gerçek, Zheng Chenggong'u, Çin ve Tayvan tarihinin önemli karakterlerinden biri haline getirmiştir. Bugün Tayvan'da Zheng Chenggong'a adanmış 100'den fazla tapınak vardır (Brown, 2023, s. 99).

Sonuç

Çin denizcilik tarihi oldukça zengin bir geçmişe sahiptir. Çinliler, antik çağlardan itibaren gemi yapımını ve deniz ticaretini başlatmış, Tang ve Song Hanedanlıkları döneminde pusula ve haritanın kullanımıyla bu ticareti canlandırmıştır. 15. yüzyılda Zheng He'nin keşifleriyle bu donanımlarını diğer kıtalara da göstermişlerdir. Bu gücün yanı sıra Çin, kıyıları tarih boyunca taciz edilmiş bir ülkedir. Zaman zaman bu tacizlerin önüne geçmek için çeşitli kısıtlayıcı politikalar uygulamış olsa da bazen bu Çin'in kendi aleyhine olmuştur. Ming Hanedanlığının sonlarına doğru Çin'in denizden kendini çekmesi devletin denizcilik yeteneklerinin gerilemesine sebep olmuştur. Devletin denizlerdeki nüfuzunun azalması, deniz haydutlarının, korsanların ve yerel denizci ailelerin kıyılarda güçlenmesi şeklinde sonuçlanmıştır. Bu ailelerden tarihe damga vuran kuşkusuz Zheng ailesidir.

Zheng Zhilong'un Ming Hanedanlığına yönelik düşünceleri, şartlara göre belirlediği korsanlık/deniz haydutluğu faaliyetleri, Zheng Chenggong'un denizcilik kariyeriyle kıyaslandığında baba oğulun zıt politikalar yürüttükleri görülmektedir. Zheng Zhilong'un hikâyesi Li Dan'dan kendisine miras kalan filolarla güzel başlasa da sonu trajik olmuştur. Qing ve Ming arasındaki güç mücadeleleri esnasında başta Ming'i desteklemiş ancak Ming Hanedanlığı açısından durumu hiç parlak görmediği için güçlerini boşuna kullanmak istememiş ve kendini riske atmaktan kaçınmıştır. Bunun üzerine Zheng Zhilong kendi çıkarları doğrultusunda hareket etmiş, taraf değiştirmiş ve Qing Hanedanlığı ile anlaşma yapmıştır fakat kendisine verilen sözler tutulmamış aksine katledilmiştir. Bu olaylar silsilesinin ardından Zheng Chenggong filoların başına geçmiştir. Zheng Chenggong babasının tersine ailenin bütün malvarlığını ve filolarını, Qing Hanedanlığı ile savaşabilmek adına askeri güce çevirmiştir. Zaman zaman denizlerde Qing Hanedanlığına karşı zaferler kazanmış olsa da neticede karşısında büyük bir imparatorluk bulunmaktadır. Qing Hanedanlığı açısından Zheng Chenggong iflah olmaz bir deniz haydudu şeklinde yorumlanabilir. Ancak Ming Hanedanlığı tarafından bakıldığında ise kendini ve tüm güçlerini devletin bekası için seferber etmiş vatansever bir kahramandır.

Zheng Chenggong Ming Hanedanlığı adına mücadeleye devam etmeye çalışmış ancak Qing Hanedanlığının siyasi baskılarına dayamayıp, Çin kıyılarından ayrılmış ve rotasını Tayvan adasına çevirmiştir. Zheng Chenggong, Qing Hanedanlığı karşısında yenilgiye uğramış olsa da deniz gücü hala bulunmaktaydı ve istese farklı bir yerleşim yeri de seçebilirdi ancak o, yıllar önce Hollandalılara verilmesinde babasının da rol oynadığı ve Çinlilerin de eziyet gördüğü topraklar olan Tayvan adasını seçmiştir. Bu durum iki bakımdan ele alınabilir. Zheng Chenggong babasının vesilesiyle Tayvan üzerinde hakkının olduğunu düşünmüştür ki bu zaten tutulan kayıtlarda da yer almıştır. Diğer bir neden ise hissettiği milliyetçilik duygusu olarak düşünülebilir. Kaynaklarda Zheng Chenggong'un, Guo Huaiyi isyancılarının biçildiği tarlaların yakınında adaya çıktığı yazılır. Bu olay tesadüf müdür yoksa kasıtlı bir hareket midir bilinmez ancak o dönemde Çinlilerin Zheng Chenggong'u kurtarıcı olarak görmesi göz önünde bulundurulduğunda tesadüfi bir olay olmadığı yönünde değerlendirilebilir. Zheng Chenggong'un adaya çıkmasıyla, Hollandalılarla başlayan mücadelenin sonucunda Tayvan ilk kez Çinlilerin eline geçmiştir. Bir toprağın fethinin, bir nevi anavatanından sürülmüş denizci olan Zheng Chenggong tarafından gerçekleştirilmesi ise Çin ve Tayvan tarihinin çarpıcı bir gerçeğidir.

Kaynakça

- Andrade, T. (2008). *How Taiwan Became Chinese; Dutch, Spanish, and Han Colonization in the Seventeenth Century*. Columbia University Press.
- Bayram, M. ve Emiroğlu, H. (2020). Çin Tarzı Uluslararası İlişkilerin Analitik Çerçevesi: Yeni Haraçcılık. *Asya Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 29-44.
- Brown, W. N. (2023). *Splendors of Quanzhou, Past and Present*. Springer.
- Calanca, P. (2010). Piracy and Coastal Security in Southeastern China, 1600–1780. R. Antony (Ed.). *Elusive Pirates, Pervasive Smugglers: Violence and Clandestine Trade in the Greater China Seas* içinde (s. 85-98). Hong Kong University Press.
- Ceylan, F. E. (2016). Müslüman Çinli Amiral Zheng He'nin Aile Tarihi'ne Genel Bir Bakış. *Current Research in Social Sciences*, 2(2), 37-45.
- Chen, M. (2021). A Study on the Relationship Between "Coastal Defense" and "Sea Ban" in Ming Dynasty. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 375-379.
- Chiu, H.-h. (1967). The colonial 'civilizing process' in Dutch Formosa 1624-1662. Taipei: Leiden University.
- Connolly, P. ve Antony, R. (2017). 'A Terrible Scourge': Chinese Piracy and Coastal Defence in Broad Historical Perspective. Y. Sim (Ed.). *The Maritime Defence of China: Ming General Qi Jiguang and Beyond* içinde (s. 43-58). Springer.
- Croizier, R. C. (1977). *Koxinga and Chinese Nationalism History, Myth, and The Hero*. London: Harvard University.
- Dar, K. (2018). The Zheng Family and Dutch in The Malay Archipelago: Competition and Conflict in The 17th Century. *Journal of Nusantara Studies*, 3(2), 54-65.
- Hang, X. (2013). The Contradictions of Legacy: Reimagining the Zheng Family in the People's Republic of China. *Late Imperial China*, 34(2), 1-27.
- Heylen, A. (2010). The Transnational in Taiwan History: A Preliminary Exploration. *Literary and Cultural Studies*, 36(1), 9-33.
- Holroyd, R. E. (2011). *The English East India Company's*. Edmonton.
- John E. Wills, J. (1999). The Seventeenth-Century Transformation . M. A. Rubinstein (Ed.). *Taiwan: A New History: A New History* içinde (s. 84-106). An East Gate Book.

- Keay, J. (2008). *Çin Tarihi*. İstanbul: İnkılap Yayıncılık.
- Koshimura, I. (2018). The Wako's Economic Warfare and The Making Of The East Asian Seas Order. *Ekonomiska- i Ekohistorija*, XIV(14), 225-249.
- Kovar, M. (2013). Lisans Tezi, Masaryk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Din Bilimleri Enstitüsü Çin Çalışmaları Semineri. *The Relationship between the Zheng Family and the Ming and Qing Imperial Dynasties*.
- Lancaster, R. (2014). Piety over Piracy: The Shaolin Monks' Victory. *Saber and Scroll*, 3(4), 39-51.
- Lu, C.-H. (2020). The Art of being an Imperial Broker: The Qing Conquest of Taiwan and Maritime Society (1624-1788).
- Morris, A. D. (2004). *Taiwan's History An Introduction*. University Of Hawaii Press.
- Po, R. C. (2017). Shi Lang: Hero or Villain? His Evolving Legacy in China and Taiwan. *Modern Asian Studies*, 1-24.
- Roberts, J. (2017). *Kısa Dünya Tarihi*. (M. T. Akad, Çev.). İnkılap Yayınları.
- Schottenhammer, A. (2017). China's Rise and Retreat as a Maritime Power. R. Antony, ve A. Schottenhammer (Ed.). *Beyond the Silk Roads: New Discourses on China's Role in East Asian Maritime History* içinde (s. 189-211). Harrassowitz.
- Teo, V. (2012). Southeast Asia between China and Japan: A Historical Survey. L. P. Er ve V. Teo (Ed.). *Southeast Asia between China and Japan* içinde (s. 1-47). Cambridge Scholars Publishing.
- Topal, A. H. (2010). Uluslararası Hukukta Deniz Haydutluğu ve Mücadele Yöntemleri. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* , 59(1), 99-130.
- Ts'ui-jung, L. (1998). Han Migration and the Settlement of Taiwan: The Onset of Environmental Change. M. E. Ts'ui-jung (Ed.). *Sediment of Time: Environment and Society in Chinese History* içinde (s. 165-199). New York: Cambridge University Press.
- Vickers, E. (2021). Three Faces Of Asian Hero: Commemorating Koxinga in Contemporary China, Taiwan, and Japan. C. Shei (Ed.). *Taiwan* içinde (s. 157-182). Routledge.
- Wang, C. (2007). *Interpreting Zheng Chenggong; The Politics Dramatizing A Historical Figure In Japan, China*. Hawaii: Hawaii University.

Wei, Y. (2014). Admiral Zheng He's Voyages to the "West Oceans". *Education About ASIA*, 19(2), 26-30.

Yolaç, C. (2016). *Herkes İçin Çin Tarihi Siyaset Kültür ve Medeniyet*. Ankara: Krp Yayıncılık.

Zheng, G. N. (1998). *Zhong guo hai zei shi (中国海盗史) (Çin Korsanlık ve Deniz Haydutluğu Tarihi)*. Shanghai 上海: Huodong Ligong Daxue Chubanshe (华东理工大学出版社) (Doğu Politeknik Üniversitesi Yayınları).

清史稿-列传二百七十四 (Qing Shi Gao-Liezhuan Er Bai Qi Shi Si). (tarih yok).

中国哲学书电子化计划 (Zhongguo Zhexue Shu Dianzi Hua Jihua):

<https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=17784&searchu=%E9%83%91%E6%88%90%E5%8A%9F&remap=gb>

清史稿-列传十一 (Qing Shi Gao-Lie Zhuan Shi Yi). (tarih yok). 中国哲学书电子化计划

(Zhongguo Zhexue Shu Dianzi Hua Jihua):

<https://ctext.org/wiki.pl?if=gb&chapter=18566&remap=gb>

馬光, M. G. (2020). Re-evaluating the Wokou Problem in East Asia During the 1220s. *Journal Of Asian History*, 54(2), 259-272.

Summary

The subject of this study is the activities of Zheng Zhilong and Zheng Chenggong, the father and son who ruled in the Chinese seas. Both characters are very important in the history of both China and Taiwan. Father Zheng Zhilong started sailing at an early age and was succeeded by his son Zheng Chenggong upon his death. In this study, in which we also include the life stories of the characters, the actions of the father and son are tried to be interpreted by considering them with the historical research method. By using primary and secondary sources, the period and historical characters were tried to be understood, in the conclusion part, the activities of the father-son were interpreted as relational.

China, the ancient civilization established on the peninsula, has been interested in maritime activities since ancient times due to its geographical location. The people of the period not only met their nutritional needs from the sea, they also made sea trade and made intercontinental journeys with vehicles. The vast waters that contributed to the development of civilization did not always provide an advantage. Throughout history, China's coasts have been harassed by piracy, pirates and foreign powers. Whether due to domestic or foreign political events, China's policy of banning maritime activities has been against China from time to time. As the Chinese government withdrew from the seas, both its coasts became defenseless and the state's maritime equipment began to weaken.

During the periods when the imperial rulers withdrew from the sea, piracy activities increased on the coasts of China, the continents became open to exploitation, or the families engaged in maritime trade became stronger and made the Chinese seas their own waters. The Zheng family is one of these families. Born in Fujian, Zheng Zhilong moved to Macau when he was an adolescent, where he grew up under the auspices of the Portuguese. He started

working with Yan Siji, the famous sea thief in that time, and took a job as a captain on one of Yan Siji's ships. Zheng Zhilong, who stepped into maritime business, moved to Nagasaki after a while and started to work with Li Dan, a wealthy Chinese merchant. Zhilong's competence and dedication to his job easily earned Li Dan's trust. He then assumed responsibility for executing Li Dan's trade deals with Japan and countries in the Malay Archipelago. Meanwhile, Zheng Zhilong married Tagawa Matsu of the Tagawa family in Japan, and his future replacement, Zheng Chenggong, was born.

With Li Dan's death, Li Dan's fortune remained with Zhilong. Having developed and expanded the remaining fleets, Zheng Zhilong dominated both the Chinese coast and the Malay Archipelago with his sailboats. Over time, Zhilong became one of the most respected sailors in the Malay Archipelago, though he became a feared bandit. Zhilong has been described as a Robin Hood-style criminal. Like Robin Hood's character, he has applied his own methods to rob the rich and hand over the spoils to the poor. It is also among the records kept that Zhilong joined Yan Siji as a result of the Japanese implementation of the ocean trade ban and went to Taiwan to strengthen his pirate trade activities. Zheng Zhilong's bandit gang carried their superiors to Xiamen and Jinmen Islands, concentrating their commercial activities in the southern province of Fujian. These islands served as terminals for trade routes through East Asia and the Malay Archipelago, from Japan to the Strait of Malacca. The life of these superiors was short-lived due to the Manchu faction's coup against the Ming Dynasty.

Zheng Zhilong played an active role in the negotiations between the Ming and the Dutch for the Dutch to settle on the island of Taiwan when the Dutch occupied the island of Penghu, the territory of the Ming Dynasty. Later, he wanted to make his own trade with the Dutch. However, his request was met negatively. Thereupon, the Dutch bombarded their ships, after which the Dutch agreed to trade negotiations. When the Qing forces began to invade Ming Dynasty lands, he initially supported the Ming, but changed sides according to the course of the war and chose to make an agreement with the Qing Dynasty. However, the promises made to him were not kept, on the contrary, he was executed in Beijing after being imprisoned for a while. Zheng Chenggong took his father's place and sided with Ming, turning all his father's fleets into a full-fledged military force. He wanted to take Nanjing from the Qing on behalf of the Ming, but was defeated and withdrew his forces to Fujian. Even though he was defeated in Nanjing, he was still very strong in the seas. Since the Qing Dynasty did not have the forces to fight it at sea, it followed a different policy and banned maritime trade along the coastline and migrated people living in the coastal areas to different regions. Zheng Chenggong, whose resources were limited by this policy, chose the island of Taiwan for himself as land. Taiwan fell into Chinese hands for the first time when Zheng Chenggong took Taiwan from the Dutch in 1662.